

Journal of American Affairs

СВОБОДА

Учите ся брати мои, думайте и читайте
И чужому научайтесь — Свои не цурайтесь,
„Въ своей хатѣ своя правды сила и воля“
Шевченко.

ПЕЧАТНИЦА ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ

Число 1 ДЖЕРСИ СІТІ. Н. Д. 15. ВѢСНА 1893. ГОДЪ 1

БРАТЯ РУСИНИ!

Пускаючи сей першій номеръ нашей часописи въ широкій свѣтъ, кличемо до Васъ дорого рускимъ братнимъ людемъ: Пріймѣть и повидайте яко свою „Свободу“!

ся чому нѣмцѣ, французы, американцѣ суть вольнымъ и богатимъ народомъ, а мы одни обдерти на богатой уродженіи землѣ чужимъ кланяемось богамъ и своей кровавиной и брацю мусимо въ чужу складати стодолу а сами зъ голоду гинемо? а що горше мы навѣтъ и метрчки народной пазвы не маемо, наколи кожде дике племя въ Африцѣ есть означеневнымъ сталимъ именемъ черезъ ученихъ оксидаторовъ, а насъ, чортъ зна якъ зовуть — бо мы вевольники и по ну меру насъ кличуть якъ треба дати остатну корову на податекъ, або кровь свою проливати на чужихъ нывахъ на чужую користь.

Русини!
Така наша доля, така судьба на той землѣ, въ першій свѣтъ узперши крикъ выдалишихъ невинныхъ хлѣба мамо хлѣба зъ вмераю. Тануждята бѣд недостатокъ най болше ся чути по сей и по тои допѣ нашихъ зеленыхъ громадами товъ Росію, Угорцину за кавалкомъ ба. Ажъ на остатку по що есть десь якась Америка и ну пускати ся за даширокой атлантикѣ.
Бѣда зажене встода, якъ одень старый латинскы: *Necessitas non habet legem*.

ту не дбае да будетъ Богъ, и людьми проклять! Ты во власныхъ силахъ и шовъ дорогою, котра веде до правды а правда до свободы. Но теперь оглядаши ся за проводникомъ, котрый бы завѣвъ Тебе до храму свободы.
Тимъ проводникомъ власне зеть часопись „Свобода“.
Нашою задачею зеть: про свѣщати рускій народъ, боронити его честь отъ вражихъ нападѣвъ, wskazати дорогу до постпу, до цивилизацій, до добробыту.
Дальше — свѣтимъ будемо обовязкомъ сохраниати межъ на родомъ зй сокровища то есть: вѣру, обрядъ и мову.
На конецъ будемо старатися

други, выстѣпили зъ своихъ береговъ и въ страшнымъ шумомъ та лосѣтемъ розлиги свои воды по слѣбодайныхъ нывахъ такъ, що цѣла праця и надѣя рускихъ хлѣборобовъ зѣстала въ вмулѣ надъ водою — Сумна картина представляеть очамъ тыхъ котры були свѣдками сей катастрофѣ — Де недавно пишалося роскошне село съ своими бѣлыми хатами та плодоносными садами тамъ днесъ коломутне озеро. Розгуляни фалѣ нещадили нѣчого только рвали, порывали все, несучи своимъ хребтѣ хаты, днесъ весь господарскы добры Богато людей стратив только свою польну свою хату.

брати о то, щобъ якъ найкорше розорвати пута и повницми грудми одихнути въ живимъ воздухомъ свободы! Но куда дорога до храму сей Божий — десь шукати якъ охрматы тую такъ желяму свободу?
Распятый за насъ на крестѣ Спаситель сказавъ: „истинна свобода дати васъ“. Правда о може намъ дати свободу. Свѣтъ неоспорима что только люде стались свободными, котори знайшовши вѣду, познали свою свободу, народне достоинство, права Богомъ и природани, стрясли зъ себе дуже ярмо невѣжестов, ярмо неволи и такъ стались свободными, вольными на своей землѣ, своего роду, народного розвою, вѣдѣннѣ, в знанію и въ богаствѣ. Такой народъ называють днесъ народомъ сильнымъ, независимымъ, богатымъ, которы зъ западеною однею просвѣщенія и попу въ рукахъ, десе и розвѣде зерно цивилизацій и вкості въ найтемнѣйши тки дикой Африки.
днесъ Русины пытаемъ

мавъ часу на тог, щобъ у себе въ дома працювати надъ укрѣпленіемъ руского духа надъ соединеніемъ своихъ силъ и такъ дати въ спадщину своимъ внукамъ да пра внукамъ народну независимѣсть и политичне значеніе; наколи другій народи звиваляся охочо и спокойко колороботы на власномъ поли народного самопознанія, Русинъ мусѣвъ вѣками стояти на вартѣ и проливати свою кровь на полю битвы зъ дикими гордами татарскими и бисурманьскими, щобъ своими благородными грудми зѣблати непрошибну стѣну для европейской цивилизацій противъ азиатійского варварства.
А щожъ зъ того?
Днесъ видиши только високіи могилы свѣдчать о храбрости и геройствѣ нашихъ пращѣдовъ за святую свободу, которій начинили рускую землю своими костями, напоѣли святою рускою кровію, на которой теперь ляжъ, нѣмецъ и жидъ шпеницю сѣвъ, а намъ роднымъ сынамъ той землѣ кажуть половину вѣсти, за котру ще треба дорого платити.

руского народа подпозити на вольной, гостинной американьской землѣ.
О незломлена сило руского духа! О вѣро руска твердыня отъ гранѣтнихъ стѣнъ вѣковѣчно зеленого бесѣда.
Русинъ бурлака на чужой землѣ нѣкому не знойный всѣмъ чужій, не свѣдомый анѣ языка анѣ права того народа де заблукавъ. Въ до доткѣмъ часѣ, пращѣчимовъ той хробачокъ по землею, за тяжко зароблѣный грѣшь самъ побудавъ собѣ руски церкви безъ жадной чужой помочи до закладались руски братства взаимной помочи — словомъ, русинъ скинувши только зъ себе полатану гуньку, доказавъ що въ него за сила на коли чужій го не гнетъ, не зацрягае въ ярмо неволи.
Народе Рускій!
Ты показавъ еси яка въ тобѣ сильная вѣра, яка у тебе терпеливость, яка у тебе постоянность!
Слава, слава да честь, Гобѣ о народе мой! Кто ты въ Америцѣ твой хлѣбъ зеть а о твое добро, о твое просвѣ

познавъ свою честь и якъ рускій народъ лучивъ ся въ одну велику громаду яко то дѣлають наши собраты чехи, словаки, поляки тутъ въ Америцѣ, щобъ не оставати позаду другихъ народѣвъ, котри выкрисали уже лучшу долю для себе.
Родимцѣ!
Судьба и доля першой правдиво - русской газеты тутъ въ Америцѣ, зависить отъ Васъ Кождаго русина патриоты есть святимъ обовязкомъ нашу „Свободу“ подтримовати и твѣкъ причинатися до ей розвитку, до зй истнованія.
Подайте намъ помочну руку въ такъ святой справѣ, а мы съ Богомъ идемъ шукати истинны а истинна, доведе до свободы, котра одна освободитъ насъ якъ сказано еъ початку.
ВѢСТИ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.
Сего року постигло страшне бедѣстѣя нашу лемковщину и зелену Вуковину, де черезъ велики и части дощи та зливи, рѣка Сереть, Прутъ и

тоннлося. Въ новостяхъ нещасливыхъ правда, поспались всецѣдри жертви, зо всѣхъ сторонъ краю, але все тов замало, щобъ хоть въ частинѣ зарядити такъ великому злу.
ОБРАЗЪ ТЕМНОТИ.
Въ одномъ малярекомъ селѣ котре звесь Дуцѣсть умерла стара баба, котру всѣ люде изъ села мали за чаровницю, або босорку.
Отъ хаты до хаты отъ сосѣда до сосѣда рознеслася скоренко вѣсть что стары Марта чаровница уже зѣдерла ноги на тамтой свѣтъ уже и некие. Неописана радость обгорнула цѣле село. Стари и молодіи зойшлись до корчмы и тамъ при горѣлцѣ та винѣ отираляли три дни поминки за душу чаровницѣ — думаячи що уже больше не вѣта не зъ гробу, не буде ходити по селѣ тай людемъ шкоду творити. Ошукали ся Лупе стіане — Якъ разъ въ той радостный день, дохла корова у одного сосѣды. Веѣ что были въ корчмѣ пияны на тую

вѣсть заразъ потерезвѣли. Ага-подумали собѣ все-се мусить бути работа проклятой чаровницѣ; она и по смерти зачинае ходити и ялась коровы дусити. Слово по слову, що ту робити? Скликали громадеку раду.

Зойшлися наконецъ страшни громадеки радни. Зъ своихъ капустанихъ головъ видумали ось що: Найлучше средство противъ чаровъ и чаровницъ есть взяти, та запровадити молодого огера за цементарь, щобъ той три разы перескочивъ черезъ гробъ чаровницѣ а тая уже больше не встане дусити коровы и т. д. Якъ ухвалили—такъ зробили. На нещастіе всей премудрой громады, огерь не хотѣвъ скалати черезъ гробъ. Се було знакомъ що направду чаровниця по свѣту ходитъ бо огерь ей страхаець ся. Наконецъ выкопали трупа старой Марты и ялись ирчимъ способомъ заклинати чары. Взяли величезни вилы одъ гною, роспекли до червоного и тими вилами сей часъ сѣмъ разъ пробили трупа. Красный образецъ представляючій на вскрѣзь яка днесъ пануе освѣта на мадырахъ.

пія розлѣзаець.

цїе корїес!

а і вѣсть на дѣлѣ до американи... зеть съ краю, що копець любельской уніи що дня то горши зачинаець валити, роспадатися съ півночної стороны.

Змартвѣвстанцѣ, лазу... мадулы зачали правити велики нещпоры щобъ яка чудотворна рука—хоть и Св. Томи Торквемади встримала копець отъ цѣлковитого роспаденя. Для лучшого зрозуміня, обяснимо читателямъ що то есть копець любельской уніи во Львовѣ. Львовъ бувъ, есть и буде пока свѣтъ стоятима рускимъ мѣстомъ, бо го заложивъ и побудовавъ въ роцѣ 1259 рускій князь Данило для своего сына Льва. Для того мѣсто носить назву его. Въ роцѣ 1340 Львовъ зоставъ завоюваній черезъ польского короля Казиміра и отъ того часу поляки уважають коренно руске мѣсто яко stolica polskiej ziemi Galicji pod zaqorem awstryackim. — Польска шляхта та бѣдичъ шевцѣ стали рити святу руску землю на одной горѣ во Львѣвѣ, де стоявъ рускпхъ князѣвъ величезный замокъ. Казиміръ взявъ бувъ съ того замку щиро-золотіи кованы тронъ на-

шихъ князѣвъ. Шляхта шевцѣ голоятники и пр.. думали що и они знайдуть яки скарбы. Але нѣчого не знайшовши, соромомъ и ганьбою здавалось бути для нихъ, лишити пориту за собою землю мовъ тоти, що чу жу лѣзуть рити капусту. Що робити—пригадали собѣ же въ роцѣ 1569 заключена була унія, або [якъ каже «день ученый] милое соединеніе Польци съ Литвою. На ту памятку стали рити далѣ святу землю Данила и насипали велику купу—тай назвали копець любельской уніи. До днесъ есть въ памяти рускихъ Львовянъ пророчество одной руской перекупки съ замарстинова, котра сказала: „Дармо працюють поляки,—копець той копець роспаде ся, а якъ зачне роспадатися съ півночної стороны се знакъ, що съ оттамъ прїїде и спаде велике нещастіе на шляхту тай на жидовъ.

Такъ пророкувала небѣжка перекупка, продаючи рѣчу. Для того во Львовѣ такий теперь страхъ щобъ на дармо не поїшла organiczna праця.

Мѣсто Стрый знову було згоріло до тла якъ передъ семими роками, наколибъ не скоро помѣчь огневои сторожи. Около полудня ялось горѣти въ жидовской лазнѣ

обѣтъ русской церкви. Въ томъ позавъ дуть свѣтлый тѣтеръ такъ, що зразу здавалось цѣле мѣсто перетворить ся тѣ одну огненну мацу. Но Богъ охоронивъ.

Безъ сердца.

Въ селѣ Ковачицяхъ западной Галичины дня 18, червня с. р. мѣсцевіи рѣзникъ по назвиску Антонъ Wiewowski 36 лѣтъ маючій, одявъ сокирою голову власной матери, котра числила уже 68 лѣтъ. Тая гидра въ люцкомъ тѣлѣ ще и по смерти страшно згнуцалася надъ трупомъ той, котра го въ тяжкихъ боляхъ на свѣтъ породила. Кобъ була знала, булаби ще малимъ въ колисцѣ задусила!..

Душоубійцю арештовано.

Коло Черновець напали розбѣйники въ ноци на одно село щобъ его запалити и сбрабувати селянъ пробудившись зо сну ялись за коли, коси щобъ розбѣйниковъ одогнати. Пятахъ впало трупомъ зъ розбишакъ а ренита утѣкло въ лѣси.

Въ роцѣ 1894 буде въ Львовѣ краева вистава. Незнаемо що

се денькин край може какового виставити. По той думцѣ треба быти тую краіову виставу три павилони.

I. вилонъ панекій де, буду въ розвѣшени все довги польской шляхти яки жидамъ довжины. II. жидовскій де будутъ виставлени все богатства и маецки, котри жиди виссали изъ нашої землѣ. III. Польско—руского селянства де будетъ представлятися образъ зъ живихъ особъ, якъ то народъ такъ польскій, якъ и рускій голій зъ голоду гине. Натое нетреба много гршей щобъ устроити таку виставку, котру можна въ галичинѣ на кождомъ крѣцѣ кождого часу оглядати

Дня 22 минушого мѣсяця лютилася страшна буря зъ зградомъ коло Бродивъ. Весь добитокъ що бувъ въ полю знищений до пня. Вся надѣя господарска лежить въ намулѣ.

Село Шляхтова коло Криницѣ зостало знищене черезъ страшный огонь. Шѣдесять хатъ поїшло съ димомъ, 200 людей осталось безъ даху, а троє дѣтей знайшло смерть въ огни.

Львовска генеральна семинка за рѣчку штартовъ ства вѣстие розлизана. Що съ того выйде щѣ незвѣстно. Не розважный крокъ вѣдѣнскихъ студентѣвъ мабутъ причинивъ ся до того.

Мѣсто Гусятинъ спалилося. Згорѣло 129 домѣвъ и руска церковь, Бѣльше якъ 3000 дупѣ ночуе подъ голим небомъ безъ кавалка хлѣба. Потеря доходить до 600.000 зл. р.

Коло Бучача лютилася страшна градова буря вибивши до корѣня все засѣви.

На Лемковинѣ не великій гараздъ. Мѣсяцами пануе велика посуха, а денодѣ велики були зливи такъ, що компери совсемъ погпили. Звѣтна рѣчь, що якъ нашъ лемко не має компери тогда круто коло него.

На границѣ Галичины коло Мармаропа будуецъ желѣзна дорога. Робѣтники еуть италие да кроати, межи котрыми появилася холера на котору уже 60 италияновъ померло, а рѣшта робѣтниковъ поутѣкало. Есть обава що холера пересуніе и до Галичины черезъ Карпати.

АМЕРИКАНСКИ НОВОСТИ.

Отъ береговъ атлантика ажъ до береговъ тихого океана, Америка переживаетъ тяжки часы. Чорна хмара безработія повисла надъ робѣтничю головою. Днесъ кождій на рѣкае на зліи часѣ робѣтничъ ремесельникъ, капиталиста, купецъ.

Щоденно по сто тысяць людей опускають помимо своей воли фабрики. Банки замыкають, свой дверѣ для тихъ, що тамъ жили тяжко своіи кровавыи трѣби. Голодь и нужда уже доула даецъ чути робѣтничю кля сѣ. Въ Вашингтонѣ зоставъ скликанный надзвичайный конгресъ. Очи всехъ суть звернени тамтуда и все съ нетерпеливостію питаються одинъ другого якъ виявееъ конгресъ съ той такъ прикрои ситуации.

Всемирна вистава въ Чикаго не отновѣдае совсемъ надѣямъ предприемщикѣвъ, Немного долларѣвъ сиплется якъ сподѣвались. Съ початку все надѣялись що вистава буде отверта въ недѣлю але ошибнулись. Пуританскій фанатизмъ досягаючи до смѣшности побѣдивъ и вистава въ недѣлю есть заперта для тысячи а тысячи робѣтниковѣвъ, котри только вѣдѣлюмають хвильку вѣльного чаевъ щобъ звидѣти виставу.

Въ скринѣ до Чикаго.

Одинъ сальонѣта въ New Yorku именовъ Левковичъ, заложився пару дней тому назадъ со своими товаришамы, що онъ достанецъ до Чикаго неступаючи анѣ кроку ногою на землю. Слово по слову закладъ поїшовъ о 1000 дол. ели се учинить. Левковичъ казавъ собѣ зробити велику скриню, проверчену на вскрѣсъ дѣрами такъ, щобъ могъ отдыхати; на вѣку заадресувавъ до одной компани на виставу въ Чикаго съ тою увагою щобъ скринѣ не кляли николи сторцомъ и уважали добре бо она мѣститъ въ собѣ дороги венеціански скла. Заосмотривши себе горѣвкою, ковбасою, сыромъ и влѣзъ въ скриню его крѣвни забилли вѣко и експресомъ повезли скриню на стацію а съ оттамъ на трень до Чикаго. Отворили скриню осторожно поволи а тогда Левковичъ вискочивъ въ Чикаго не ступаючи анѣ кроку на землю черезъ цѣлу дорогу. Вигравъ закладъ и теперъ имючи 1000 дол. въ кишеньѣ, ходитъ собѣ по виставѣ и похваляе свою власну штуку.

State Federation of Labor South Bend Ind. дома скасована 1-хъ национальныхъ банкѣвъ и щобъ потребности ва торговельны оборотѣ, выдавали, де есредно правительстве дальше щобъ правитель мало доглядъ надъ телеграфичными, телефонными и желѣзнодорож

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНИЙ

Въ Нѣмеччинѣ теперь успокоилася политическая точка но бурливыхъ парламентныхъ дебатахъ войсковой уставою, де побольшити армію. Уперейшла болышность сѣвъ въ державной думѣ теперь, министрѣ финансушить собѣ голову грошей взяти натую

Росія провадитъ въ Нѣмеччиню цлову войну. Одна друга сторона поднесла на товарахъ транспортныхъ такъ съ Нѣмеччины Росія яко зъ Росіи до Нѣмеччины.

Въ Франціи съ нетерпеливостію ожидаютъ колѣцямской справи. Якъ послани вѣдомости гласять, съ згодивъ ся на все забави могутъ Франціи поставити въ сподѣвати матѣ и такъ оминулася зня на краю вѣходной

Австрія готовитъ съ великихъ осѣннихъ мѣсяцѣвъ, на котри прибуду царѣ, королѣ и множество дробенькихъ князѣвъ. Мневри отбудутъ ся на уской сторонѣ.

Въ Италиі появилася холера и то въ Неаполю; Стчатку твердили що мѣждной обави, але теперъ правительство взялось дѣла щобъ перепикдти розширеню сего ворога ертинхъ,

АМЕРИКАНСКА РУСЬ

Джерзі Сіті. Дня 11. Юл сего року отбувсь дѣлѣ влично другій рѣчь, піникъ тудейшого братствъ Апостоль Петра и Павла каледонія парку. Чуе погода сиріяла, якъ раз, треба на се горжестъ, девятой годнѣ рано встало шило Братство зъ галѣсѣ ихъ засѣданъ при звукъ борорѣи музыки, котру бо до чуты далеко широкъ улицахъ нашого мѣста. Прокрасный образъ прест

SWOBODA (LIBERTY)

The only Russian political paper in this Country and has a large circulation through the United States and is an invaluable advertising medium.

Предплата рѣчна 1.50
Съ дописи и грошѣ про-
симъ висилати подѣ адре-
сю.

„Svoboda“ Printing Office
47. Warren Str.
Jersey City. N. J.

Наша газета выходитъ
одинъ разъ на мѣсяць, 1 го-
дъ - 15го.

ADVERTISING RATES:
One inch per annum...\$ 10.00
„Six monts. „ 6.00

All money or money orders
should be adressed to „Svo-
boda“ Printing Office 247.
Warren Str.
Jersey City. N. J.

Вѣдь ся очамъ вѣхъ цѣ-
кавихъ при походѣ нашего
Братства по широкихъ ули-
цахъ ажъ до русской церкви.
Справдѣ было то что поди-
мъ. Наши люди одень
того якъ дубъ, прос-
вѣдъ ся вѣдъ вѣдъ вѣдъ
за широкую си-
вѣтокъ русскій фанюю,
тру вѣмцѣ, американи
или съ широкъ зеле-
нѣцѣ вкладати на ню,
то не могли на любова-
По сторонахъ улицъ
були чутти: слие ты Брат-
ство было въ войсковомъ у-
чѣномъ лобъ было широкъ
не отъ вѣхъ.

Вѣромъ прибули до парку
къ околични руски Брат-
ства. Забава йшла хочо и
весело ажъ до Много
много было американовъ,
фмцѣвъ и кождій подив-
лявъ широкую руску гостин-
иць. — Славно!

забетпортъ. Рус-
ство Св. О. Николая
носити войсковій уни-
формѣ рускихъ драгонѣтъ.

Широкъ Русь дуже кра-
сивѣ вѣдъ ся отколи полу-
чила широкую руского
духа рускою сердца.

Въ Юа вѣдъ беруть ся уже
четвертій разъ до посвяще-
ния церкви, коли уже буде
направду посвященіе никто
не знае.

Трентонъ. На дняхъ от-
булось сосвященіе дзвонѣвъ
черезъ латиньского епископа
для русской церкви. Кажуть
люде що ти дзвони будуть
мати хрипливій голосъ.

Олифантъ. Русини там-
тейши дбаючи о славу Бога;
розширили уже другій разъ
святиню и поставили плеба-
нію — Се красно.

Питтсбургъ, Тамошнн
Русини мають шподо, бо не
платятъ коллекти. Сли приї-
де коллекторъ съ уніятской
сторони, то кажуть: мы не
даме бо належиме до право-
славной церкви, сли приїде
съ стороны православной, то
кажуть мы уніаты — qen
trovato.

Вилькесбарре. Дуже
дуже величаво отбуло ся по-
священіе русской правосла-
вной церкви черезъ еписко-
па Николая зъ Санъ Фран-
ціско при участи мнолихъ
рускихъ священниковъ и
сотни тысячи руского на-
рода. До возвеличенія сего
торжества руски матрози
робили войскову парадъ.

Веселая хвиля.

Въ судѣ. Оskar Jensen. ты
тѣмъ тѣмъ жѣнку?

—Такъ прошу пана судни,
мою хустиною отъ носа.
—А твоя хустина де есть?
—Пане судю я звикъ обте-
рати мой носъ... руками.

Отець. Сыну памятай що-
бишь, завсе говоривъ правду
доки жити будешъ.
Сынъ. Тату, тату, ексекуторъ
иде!

Отець. — Скажи що мене не
ма въ дому.

Въ школѣ.

—Скажи менѣ Ивасю, котри
звѣрята найбільше суть
привязавый до чоловіка и
его трмають ся?

—Нивки, прошу пана про-
фесора.

И се добре.

—Котрый съ сѣмохъ голо-
внихъ грѣховъ есть наимен-
ше небеспечный для ду-
ши?

—Лѣннество, бо кто есть
лѣннivismъ, уже черезъ то
саме не мае охоти поповня-
ти прочихъ шѣтъ грѣховъ.

—Коли ты отпочиваешъ?

—Якъ моя бада спить,
—Я не питаюсь коли твоя

баба отпочи...
—Та власн...
тогда я тольк...
ного часу троха от...
—Колько есть св...
—Шѣсть. Але поду...
ше, застановися?
—Такъ шѣсть.—та якъ?
—Покута а малженство ро-
блять одну тайму-д... того
позѣстаетъ шѣсть.

—Прощу пана превелебно-
го прити мѣ дитину покре-
стити. Но—але най не за-
будуть, бо южь есть рогове
и най метрику зо собомъ
возмутъ.

ДО СВОБОДИ.

Свободо премила,
Жизнь Бога самого-
Чомъ намъ не окажешъ
Ты личенька Твоего?

Чому мы вѣками
Все въ тяжкой неволи,
Коли мы дождемъ ся
Вже лучшей доли?

Чимъ мы тя згнѣвили-
Скажи о богине,
Най напое племя,
Въ кайданахъ не гине!

Вѣками носили
Желѣзни оковы,
Рѣками за тебе
Лилось нашей крови.

На твою честь, славу,
Високи мочае,
де свѣдчать по нынѣ
За що мы ся били.

Свободо святая
Ты бо вси Богомъ,
Пронесись по Руси,
Молніемъ да громомъ...

Розженъ чорну хмару,
Тираньства, облудъ,
Розбий сю темницю
Де скованный людъ.

Най разъ отъ Бескѣда,
Ажъ тамъ до Алтая,
Тебе повитае,
Вольна Русь святая.

Въ земли Вашингтона,
Свободо твой тронъ,—
Коли ты заглянець
До рускихъ воковъ!

Свободо премила,
Жизнь Бога самого,
Колижъ Русь увидѣшь
Свѣтъ личенька твоего?

Федоровъ.
Наша газета есть по...
роботничой справѣ. До-
ля та судьба напо...
ника лежитъ намъ на...
рцію передъ всемъ...
о зыскъ, тольк...
бро мученик...

Пренумеру... СВОБОДУ

ого намъ потреба

Пару лѣтъ тому назадъ на-
ше люде такъ шпли на за-
робки до Америки, якъ бы
до Венгеръ на жнива. Заро-
бивъ пару центовъ, запла-
тивъ жидови сотку що бувъ
пожичивъ на дѣрогу, съ
процентомъ двадцать зол. на
три мѣсяцѣ, побудовавъ ха-
ту, сли же виидѣвъ що му
грошѣ уже вѣшли- знову по-
шовъ до Америки, абы ще
що заробити тай яки таки
волики купити. Давно се у-
ходило, де легко було мо-
жна достати роботу, за ко-
тру добре платили. Але ны-
нѣ змѣнили ся часи и тутъ.
Не та Америка текущая ме-
домъ, молокомъ та свѣтъца-
я золотомъ- серебромъ.
Вже и ту худощава нужда
та бѣда, недостатокъ и без-
работіе, голодъ да холодъ
загостили межи работничо-
ю клясою.

Дравительство старалось
и старалось зарядити такому
злу и постановило замкнути
дверѣ для эмигрантовъ. Но
се ничего непомогло, нако-
нецъ постановили теперь что
только той достане роботу,
кто буде мати американски
паперѣ. Длѣтого брата ру-
сини неспѣтъ рухайтеся, бер-
рѣтъ паперѣ, некажѣтъ менѣ
нетреба, сли хочешъ тутъ
жити мушишь тог робити що
и други. Сли немаєшь папе-
рѣвъ, завседа вѣстаетъ заоло-
зю, мушай для того крас-
и тольк... ласки позволи-
ють тобѣ ходити по амери-
каньской земли. Того намъ
треба а се много не коштуе.
Дбаймо о себе самихъ те-
перь поки часъ,щобъ потому
не нарѣкати и неоплакувати
наше недбалство. Постарай-
теся о американски паперѣ
бо сего намъ треба

КОВАЛЬ А ЧОРТЬ.
[Съ италіянского.]

Такъ зачинаеся: Колись уже
давно, живъ въ одномъ селѣ
старый коваль, котрый мавъ
шѣтъ рѣчного сына дуже
мудрого та цѣкавого. Одной
недѣли, пошовъ коваль до
церкви и ставъ собѣ перѣдъ
великимъ образомъ де зувъ
змалюванный день „Страшно-
го суда“ Придѣляючись
пильно образѣ, подибавъ
тамъ змалюваного, чорта
але страшного чорного, съ
рогами и головѣ тайсь до-
вгпмъ востомъ.

Зхъ! подумавъ собѣ, колибъ
я екзавъ змалювати собѣ
такого на мой кузнѣ. Якъ
загадавъ такъ и здѣлавъ.
Приликавъ маляра щобъ
му змалювавъ такого самого
чорта на кузнѣ якого вѣнъ
видѣвъ въ церквѣ на образѣ.

Маляръ показавъ свою шту-
ку мовбы живо змалювавъ
чорта. Одъ того дня старый
коваль що рано видячи до
своей кузнѣ, звикъ бувъ
говорити до чорта.

Добрый день братчику!
По сему запаливши въ пещу
огонь, брався до своей робо-
ти.

Коваль съ чортомъ живъ въ
добрый приязни черезъ
сѣть лѣтъ, наконецъ зас...

ай померъ.
Сѣтъ ставъ на батька мѣ-
еще чко голова родины и
властитель кузнѣ. Але сынъ
неоказавъ того пошанѣвку
для чорта якъ его доброду-
шный отецъ

Коли входивъ рано до ку-
знѣ, николи не казавъ му
„добрый день“ въ мѣсто о-
дозватися до чорта ласка-
вимъ словомъ, брѣтъ най-
тяжшій молотъ що лавъ въ
кузнѣ и бивъ три разъ чор-
та по чолѣ а одтакъ зачи-
навъ свою роботу. Коли въ
стала недѣля або выпало я-
ке свято, то ишовъ ранень-
ко до церкви и передъ ка-
ждымъ святомъ запалавъ
свѣчечку а на чорта що
бывъ намальованный
кви завсе плювавъ.

Такъ минуло три
небуло такого дня, въ мѣ-
трѣмъ бы коваль на чорта
не плювавъ и молоткомъ не
гаратавъ.

Черезъ довгий часъ терѣвъ
чортъ тѣмъ знебавъ, но
конецъ уже не могъ. Спра-
дѣ се було за богато.

Одного дня такъ собѣ поду-
мавъ:
—Сеи чоловікъ уже богато
наливъ за мою скору горя-
чого сала; мушу я ужити
моей хитрости и наварити
му якой саламаки.

Тогда чортъ взявъ на себе
видъ хорошого молодця и
пошовъ до кузнѣ.
- Добрый день дятъку, ска-
завъ.

- Дай Боже, отповѣвъ коваль
- Чи немоглибъ вы дятъку
взяти мене за своего челя-
дника?

Буду угля до пѣца носити,
мѣхъ дмухати. Коваль съ
того бувъ дуже радъ.
— Чому нѣ? отповѣвъ; двоухъ
больше зрѣбътъ якъ одень.
Чоть отже явъ вчитися ко-
вальского ремесла. По
одномъ мѣсяци, знавъ боль-
ше одъ майстра и робивъ та-
ки рѣчи, о котрыхъ самому
ковалеви не знилось. А
любо було дивитися якъ мо-
лодой челядникъ звязавъ съ
коло своей работы такъ що
коваль бувъ совсемъ задо-
воленный съ того и полюбивъ
зго.

дальше буде.

К о л ъ к а с л о в њ и п с ь м а к о в и „ о Rusinach ” в њ „ Przujačil Ludu ”

Много есть уже польских газет тутъ въ Америцѣ, але дуже мало знайдешъ такихъ, котри бы выходили зъ подъ пера ученыхъ фаховихъ людей.

Межъ многочисленнымъ полскимъ працюющимъ народомъ знаходять ся и дарможды, що заледво въ Европѣ дуракъ навчилися свое имя підписати, тутъ въ Америцѣ стають ся редакторами псьмаками дурницъ и такимъ чиномъ выдерають съ честного польского ротника послѣдній центъ орлаючи змущо се иде на Altarz ojezuznu. Такий то динь дурисвѣтъ наскробоу, на дняхъ такъ маленькы но дурненьку розправу для читающей польской публлки „o Rusinach”. Сего окоманъ историкъ за удивни окуляри премудрого Соломона на своій отъ вієні почервонѣвши нѣсь, однимъ замахомъ своего дурного тупого пера змалугавъ нашъ народъ пияцкимъ, лѣнивимъ темнимъ боягузомъ. Гей профессоръ зъ довгими усами, зъ якихъ жерель историчныхъ о „Rusinach” зачеркнули тую вапу премудрость и прийшли до сего переконанія такъ смѣло и отверто твердити безъ сорому о насъ.

Письмаку подозрѣній где твоя ганьба, де твої встидъ себе самого на смѣхъ та на людску ганьбу выставляти, собѣ самому свѣдоцтво невѣжества темноты дурацтва підписовати? Чи варто заходити въ полемикку зъ такимъ, который не має найменьшого понятія о першихъ засадахъ здоровой льогіки? Рускій народъ пияциця? не правда—ложъ, брехня. Хочешъ знати кто пияциця? той що такой рѣчь пишеть.

Dato et non concessio, що рускій народъ колисъ отдававъ ся пияцеству погруженный въ темнотѣ—Але кто се м. виновать? може рускій звященикъ—Якъ твердиши? Ложъ брехня!...

Сли хочешъ знати правду, кто виновать же рускій людъ колисъ отдававъ ся пияцеству послухай.

Причина всему тому була польска шляхта та и жидова. Черезъ чотыриста лѣтъ стояла и тяженько страдала рускій родъ подъ тяжкимъ панцизнимъ ярмомъ.

ки ажъ до гробовой дошки. Народилась русиновы дитина ишовъ батько до жида въ корчму просити го щобъ давъ ключи одъ церкви. (бо тогда польски паны отдавали жидамъ въ аренду не только корчмы, але и наши православни церкви. Жидъ дармо даваъ ключей, щобъ церковь сформити а откаъ дитину крестити, сли отецъ насильд не взялъ двацять або трицять гарницѣвъ горивки отъ своей пивки лейбы, мопка або сруля.

Женивъ отецъ сына або отдававъ дочку—безъ горивки не обійшлося; котру самъ жидъ барилками скидавъ передъ хатою, хотяй нашъ рускій чоловікъ взяти нехотѣвъ, але жидъ грозивъ нагайкою и треба було творити паршивця волю. Наколи русинъ збитый голодомъ та холодомъ, долготѣтною панцизною роботою, въ страшныхъ боляхъ, въ неописаномъ конаню святую мученическую душу Богу отдавъ а смертни останки треба одати сирой матери земли, тогда жидъ съ паномъ гробу выкопати не дали, сли бѣдна вдова съ сиротами горивки не взяла, або, сли мала крапни дѣвчата, жидови або панови мусѣла одати на респусту и ажъ тогда гробаръ небѣдника въ святую землю закопавъ.

Подумай теперь собѣ самъ въ твоей вузькой головѣ чиможна днесъ пятнувати рускій народъ пияцкимъ, наколи зго кати гнобителѣ до сего силою приневоляли давно; а нынѣ же черезъ polnische Wirtschaft въ Галичинѣ, а въ Росіи череъ неуроджай съ голоду пухне гине може думати о горѣвцѣ?

„Русинъ есть лѣнивимъ какъ дальше донъ кішотъ. Коли питаемъ ся мавъ русинъ лѣновати, може тогда коли одныхъ наганяли до тяжкой панцизняной работы а други зъ мечомъ въ рукахъ боронили свой край отъ татарства. Най скаже сей халдеї, коли русинъ мавъ хоть одну хвилюкку волю бавитися лѣчивствомъ котрого нашъ дуросвѣтъ безпощадне жереть го творить чимъ дальше въ лѣсъ тимъ больше дровъ чѣть дальше читаешъ тую базисину нашего ученого тимъ больше смѣхъ да и помета розбѣрае рускую душу. „Русинъ, крѣмъ того ще есть пияцицею, лѣвохомъ, але и бабіомъ, боягузомъ”.

Тими словами доказавъ чашъ Соломонъ цитъ своей тупоти та дурноты, витягнувъ метрику своего ослячого походженія z dziada pradziada. На коли цѣла Европа дрожа

ла, тряслась наче ли на осицѣ, передъ поу всецѣмъ магомета таї перъ дикими гордами татарь, одиць только на одъ въ свѣтѣ ишовъ въ завзиту борбу съ дикарами мовъ на талець. Той народъ вѣками ставлявъ свою благородную грудь проти блесурманскихъ ударѣвъ и своїми мученическими тѣлами вписавъ не поборимый защитный окопъ, котрый жадна вража азиатійска сила не могла переступити и европейскую культуру въ своимъ розцѣтѣту зничити. Тимъ народомъ бувъ рускій народъ, котрого подлецъ зве zniewiescienie.

Слибъ писмакъ читавъ бы бувъ хоть въ скороченю нашу исторію, то певно, не бувбы писавъ такихъ колосальныхъ дурницъ и своєю дописею о насъ зробити такъ grande fiaseo.

Мы нехочемъ довго та шпироко росписуватися о славныхъ дѣлахъ нашихъ працѣдѣвъ на полю борби— скажемо коротко: Слибъ не рускій хоробрый народъ, слибъ не яго славни козаки були непрогнали туркѣвъ зъ подѣ Вѣдня, Европа вся булабъ магометанскою. Отъ наша слава!

...Она неполяже не поляже а розкаже
Що дѣялось въ свѣтѣ
Чія правда чія кривда
И чія мы дѣти

„Рускій народъ темный, непросвѣщенный, надъ рускимъ народомъ пануе, царить египетска тьма” то суть ослячи слова глубокой клапоухой мудрости bel asino delle marchе.

На се отвѣтимъ коротко. Мы Русини знаемо азбуку Св. учителей славянъ Кирила и Методія—поляки ю забули и съ ней смѣють ся. Кто разумѣиши?

Руска література такъ древна якъ и нынѣшна свѣдчить о розвою умственномъ того народа, котрого писмакъ зве сіемпет.

Що до просвѣты яка днесъ есть и шпирить ся межъ рускимъ народомъ, то смѣло можемо сказати що рускій чоловікъ стоить выспе въ томъ взглядѣ отъ польского простолудина, котрого іезуити тримають въ темнотѣ въ релігійномъ фанатизмѣ подаючи му читати niepieński listy, котри сами въ закрыти фабрикуютъ и за се кажутъ собѣ дорого платити звичайно santa qotega.

Письмакъ говоритъ дальше что мы не маемо шляхты. Се правда что днесъ не маемо, але колисъ она была таї черезъ унию перейшла въ

польскій таборъ. Нынѣ же зймы не потребуемо бо шляхта больше шкодить якъ помагае народному розвою, якъ се добачуемо у Полякѣвъ.

Письмакъ кричить что треба рускій народъ просвѣтити. Най онъ о томъ нестарая ся уже суть такий, що о се дбають; най скорше самъ возьме книжку до рукъ та най иде до птуби щобъ на будуще такихъ дурницъ неписавъ.

Когюзъ по заслузѣ, таї только. (Ч.)

Х о л е р а .

Сей рокъ можна смѣло назвати холеричнымъ. Той тяжкій ворогъ бѣдныхъ сыновъ Адама, опять шпирить ся. Зъ Росіи пишуть намъ що холера день въ день то страшнѣше зачинае лютитися и поглощати свой жертвы особенно въ подольской губерніи.

Есть обава что она пересуне свой лаби и до Галичини. Въ полудневой Италиі, особенно въ мѣстѣ Неаполю такъ на добре розгостилася такъ якої усебе въ дома. Американске правительство старается веѣми силами, щобъ холера сюда неприѣхала звидѣти Чикаговску всемірную выставу. Много парохѣдѣвъ набитихъ эмигрантами стоятъ зъ далека отъ берега въ карантенѣ.

Б ѣ д а .

Днесъ всюда бѣда, бо она не ходитъ по лѣсу, только по людяхъ. Оденъ другого питаешъ что то буде и якъ довго гоститиме той бракъ работы, тое замикане фабрикъ, тое банкротство. Що за причина тому?

Одни кажутъ что се справка републиканской партіи, котра хоче помститися надъ робочою клясою, что тримала за демократами и тимъ способомъ хоче понижити въ очахъ веѣхъ тую партію, отъ котрой такъ много добраго надѣялись работники теперь безъ работы.

Вѣдомо веѣмъ что найбогатши люде тутъ, належать до партіи републиканской и въ рукахъ ихъ веѣ банки, веѣ фабрики, протое могутъ се зробити аби тимъ способомъ уготовити собѣ дорогу гладку до побѣды при будущихъ выборахъ на президента. О сколько въ томъ правди не можемо судити, только скажемо что теперѣшний застої въ торговлѣ въ работѣ, походить

отъ того, що вартѣсть риканьского срѣбла ниупала.

Для того ло фабрикахъ есть много товару, не дають его, бо булабъ ота и съ сеї причычють на лѣпшиі часть а бѣтникамъ кажутъ ити до дому. Банки, котри спивались великого процетеперь при нпзькой срѣбла, не виплачуютъ бо неслибъ велику страту. На коли срѣбло зновъ иде въ гору, тогдѣ буде торговельный и фабричнчнутъ робити.

П О С Ъ Л Ѣ Д Н И В Ъ С Т И

Страна наводнения черемароломъ було въ ночной Венгріи и въ Галичинѣ. Комитатъ Шварценбергской Унгварской совсемъ зничил отъ наводнения. Перси Унгвара и околнчсади забрала вода—бо людей потопилося.

Въ Гличинѣ Днѣстерѣ, Стрый выдляли такъ, что ли луки села суть вѣдою. Перемилль на водѣ. Турка пѣлкомъ вѣводою. Двацять себѣ ишлося. Въ Римаповѣ себѣ знаишли свой ханній грѣбъ въ водѣ.

Страти суть дуже велика найбольше потерѣвъ ип господари, котри да все забрала что полю а навѣтъ конѣ, вкорови, вѣвѣ—все вода, все потопилося. Лагра стоить дюкомеко вода мовъ те море.

М і н н е а п о л і с ь .

Въ томъ мѣстѣ пове страшный огонь, сповел 200. домовъ. Тисячъ сто людей безъ даху—ду рахуютъ на дра миліоны. Ходять вѣсти что на задого прикрый часъ для рѣбѣтничѣвъ мине а работи онять рушитъ ся—дай Боже

П Р О Ш Е Н І Е .

Просимъ нашихъ читателей, щобъ собѣ се взяли на увагу, что друге число нашей часописи виплеме только тимъ, что зъ гори злиятятъ на цѣлїй рокъ бо наповъ року по одержано першого числа, або лисовно у вѣдомлять насъ по въ предовженію одного мѣсяца пренумерату зложати. Просимо дальше веѣхъ правдивихъ Русинѣвъ, щобъ были такъ добри, делосити все де что нового въ ихъ мѣсцевѣсти старая ся, а мы радпомѣщаи будемо. Сли декого локалччитъ або де кто умѣе або работникамъ зрѣблалася яка кривда - все просимъ донести.